

ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ГОЛОВНОГО БУХГАЛТЕРА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Федорова Анастасія Олександрівна

Студентка спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Побережець О.В., д.е.н., доцент

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
(Одеса, Україна)

В умовах здійснення господарської діяльності головний бухгалтер має чітко усвідомлювати наслідки своїх дій. У зв'язку з постійними змінами у нормативно-правовій базі з питань регулювання бухгалтерської діяльності існує велика імовірність помилок та прорахунків, яких може припуститися головний бухгалтер. Неправомірна діяльність є головною підставою для притягнення бухгалтера до певного виду юридичної відповідальності.

Головний бухгалтер – керівник бухгалтерської служби, який організує бухгалтерський облік і складає бухгалтерську звітність, тобто виконує адміністративно-господарські функції, і значить, згідно із Кримінальним Кодексом є службовою особою, а згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення – посадовою. У разі невиконання або неналежного виконання покладених на нього повноважень головний бухгалтер несе відповідальність згідно із законами [ст. 20;1]. Діючим законодавством передбачені такі види відповідальності: адміністративна, кримінальна, дисциплінарна, матеріальна (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика юридичної відповідальності головного бухгалтера на підприємстві

Вид відповідальності	Суть порушення	Санкції
Дисциплінарна	Вчинення проступку, порушення трудової дисципліни	Догана, звільнення
Матеріальна	Шкода, заподіяна підприємству зайвими грошовими виплатами працівникам, неправильною постановкою обліку, розкрадання матеріальних цінностей.	Утримання з заробітної платні у розмірі заподіяної шкоди
Адміністративна	Відсутність податкового обліку, порушення ведення, неподання звітності, порушення законодавства з фінансових питань та ін.	Штраф

Кримінальна	Ухилення від сплати податків	Штраф, позбавлення права обіймати посаду, конфіскація майна
-------------	------------------------------	--

Специфіка дисциплінарної відповідальності полягає в тому, що на кожному підприємстві вона може мати певні особливості і притягнення до неї залежить більше від правил, установлених роботодавцем. КЗпП тільки передбачено загальні її норми.

Так, відповідно до ст. 147 КЗпП за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосовано один з таких заходів стягнення: догана або звільнення [ст. 147; 2].

Якщо внаслідок порушення покладених на працівника обов'язків підприємство зазнало матеріальної шкоди, відповідно до статей 130, 132 і 136 Кодекс законів про працю України на нього можна покласти матеріальну відповідальність. Працівники, з вини яких підприємству заподіяно шкоду, несуть матеріальну відповідальність у розмірі прямої дійсної шкоди, але не більше свого середнього місячного заробітку.

У разі застосування до підприємства штрафу за несвочасне подання звітності, з винного головного бухгалтера може бути за розпорядженням керівника стягнуто суму такого штрафу у розмірі, що не перевищує суму штрафу, але не більше середньомісячного заробітку. У такому разі згідно зі ст. 128 КзПП при кожній виплаті заробітної плати загальний розмір відрахувань не може перевищувати 20% [ст. 128; 2].

Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені КУпАП, настає, якщо вони за своїм характером не спричиняють кримінальну відповідальність [ч. 2 ст. 9; 3].

Відповідальність бухгалтера залежить від того, на яких умовах він оформлений на роботу. Якщо бухгалтер – найманий працівник, то відносини між сторонами регулюються нормами трудового законодавства. У випадку вчинення штатним бухгалтером правопорушення або злочину його можна притягти до адміністративної та кримінальної відповідальності. Якщо бухгалтер – позаштатний працівник підприємства, норми Кодексу Законів про працю України на нього не поширюються. Основою співробітництва є укладений між підприємством і бухгалтером договір про надання

бухгалтерських послуг. Якщо бухгалтер за договором про надання бухгалтерських послуг здійснює функції, які відносяться до організаційно-наказових або адміністративно-господарських, то він може бути визнаний службовою особою і, відповідно, притягнутий до адміністративної або кримінальної відповідальності.

Слід підкреслити, що у разі порушення законодавства з фінансових питань (приховання в обліку валютних та інших доходів, непродуктивних витрат і збитків, відсутність бухгалтерського обліку або ведення його з порушеннями, унесення неправильних даних у фінансову звітність, неподання фінансової звітності та ін.) до головного бухгалтера застосовуються санкції у вигляді штрафу у розмірі від 8 до 15 НМДГ (від 136 до 255 грн.), при повторному порушенні – від 10 до 20 НМДГ (від 170 до 340 грн.) [ч. 2 ст. 164; 3].

Варто зазначити, що найсуворішим видом юридичної відповідальності є кримінальна відповідальність, яка регулюється чинним законодавством. Підставою її застосування є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого Кримінальним кодексом. Водночас особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду [ст. 2; 4].

Прикладом випадку, у разі якого настає кримінальна відповідальність є умисне неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, якщо такі діяння заподіяли значну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб, що тягне за собою штраф від 1 000 до 2 000 НМДГ (від 17 000 до 34 000 грн.) з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років [ч. 1 ст. 209; 4].

Таким чином, можна зробити висновок, що навіть незначні помилки у веденні бухгалтерського обліку на підприємстві тягнуть за собою відповідальність у мірі, передбаченій чинним законодавством. Діяльність бухгалтера строго формалізована та щонайменше відхилення від професійних обов'язків головного бухгалтера підприємства передбачає сурові санкції, які ранжуються від догани до позбавлення права обіймати посаду певний час та конфіскації майна. Вдосконалення нормативно-правової бази, повна автоматизація бухгалтерського обліку є важливими кроками у зменшенні кількості помилок, прорахунків та інших видів неправомірної діяльності

головного бухгалтера, що покращить ведення господарської діяльності на підприємстві.

Література:

1. Типове положення про бухгалтерську службу бюджетної установи [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/59-2011-п> (зі змінами та доповненнями). – Назва з екрана.
2. Кодекс законів про працю [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (зі змінами та доповненнями). – Назва з екрана.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/page> (зі змінами та доповненнями). – Назва з екрана.
4. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (зі змінами та доповненнями). – Назва з екрана.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Фещенко Орина Олександрівна

Студентка спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: Павлович О.Р., старший викладач кафедри економіки та управління

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
(Одеса, Україна)

Актуальність обраної теми полягає в тому, що з кожним етапом розвитку економіки та менеджменту значення людини в організації зростає так само як і важливість формування максимально ефективної системи управління персоналом. В останні десятиліття спостерігається чітка тенденція ще більшого зростання цінності людських ресурсів особливо в розвинених країнах.

Рівень розвитку персоналу безпосередньо впливає на конкурентні можливості фірми, її можливі та наявні переваги. Конкурентоспроможне підприємство прагне максимально ефективно